

POSUDEK OPNENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno studenta: Bc. Jakub Zilvar

Název práce: Možnosti a metody 3D digitalizace hmotných památek
na příkladu muzejních sbírkových předmětů

Vedoucí práce: Mgr. Klára Rybenská, Ph.D.

Oponent: PhDr. Sixtus Bolom-Kotari, Ph.D.

Obor a forma studia: Pomocné vědy historické a archivnictví, navazující magisterské studium, kombinovaná forma

Povinná kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení					
	A	B	C	D	E	F
Formální úprava a náležitosti práce				x		
Logická stavba a členění práce					x	
Jazyková a terminologická úroveň					x	
Náročnost tématu na teoretické znalosti				x		
Náročnost tématu na praktické dovednosti a na čas				x		
Adekvátnost použitých metod a způsob jejich použití					x	
Důkladnost zpracování (jdoucí do podrobností)					x	
Práce s literaturou (citace, poznámky)						x
Práce s prameny (využití, citace, poznámky)						x
Vymezení cíle a jeho naplnění					x	
Vlastní přínos studenta					x	
Využitelnost výsledků práce v teorii nebo v praxi					x	

Dílní připomínky a náměty:

Čtení předložené podoby této diplomové práce probouzí několikero otázek. První z nich se týká vymezení zadání. Práce má být zaměřena „na digitalizaci za pomoci metody fotogrammetrie“ s výsledkem (výstupem) charakterizovaným jako „online webová prezentace vybraných sbírkových objektů“. Jakou pozici ale v daném zadání zaujímá samotný text diplomové práce? Pouze ten, resp. jeho kulturně-historická část, bude totiž předmětem mého posudku, který tudíž vzhledem k vymezení nutně nemusí být komplexním hodnocením celé práce.

Druhou otázkou je možný rozpor mezi zaměřením zadání práce („na digitalizaci za pomoci metody fotogrammetrie“, jak již bylo výše citováno) a způsobem, jak s ním v textu pracuje autor (např. s. 13: „Vzhledem k tomu, že se práce zabývá trojrozměrnou digitalizací z pohledu laika“ či s. 20: „Vzhledem k zaměření diplomové práce, která je orientována na digitalizaci **metodou fotogrammetrie u člověka, který je laikem**“). Tato téměř obsese laictvím mi příliš nedává smysl. Jednak autor píše odbornou kvalifikační práci na vysoké škole a ne kutilskou příručku (leď že by se chtěl zabývat fenoménem laictví jako takovým), jednak jak sám píše, jde mu o **paměťové instituce, které s 3D digitalizací teprve začínají** (s. 11). Přitom si o pár řádků výše definoval laika jako člověka, „který se digitalizací nezabývá“ a na s. 100 jako někoho, kdo „**nefotí, jeho zájmem není 3D digitalizace a celkově se digitalizací nezabývá**“. Nejsm si jist, zda nakonec existuje publikum, jež by takový typ definice splnilo.

Dostáváme se k jádru textové části, s nímž přichází třetí a nejzásadnější úvaha ve vztahu k případnému hodnocení: Do jaké míry je předložený text souborem navzájem pospojovaných encyklopedických údajů z různých webových odkazů, jejichž úroveň je závislá na kvalitě zvolené předlohy? Jaký je zde vlastní přínos autora? Jsem si vědom, že podobné úvahy přicházejí při čtení kvalifikačních, zvláště bakalářských prací zcela běžně. U magisterské práce by již potěšil upotřebitelný návrh inovace, posunu či upřesnění převzatých informací na základě vlastního bádání diplomanta a jeho výsledků. Je možné, že takové návrhy a posuny jsou v práci obsaženy a budu rád, pokud je autor během obhajoby práce představí.

Platnost otázky ohledně práce s převzatými údaji doložím argumenty ve formě několika ukázek z textu, nepředstavující kompletní výčet diskutabilních míst, nýbrž jen tři podstatnější potenciálně problémové okruhy.

1. Homogenita odborného textu a opakující se informace

Konkrétní textové pasáže budí dojem, že jde o pracovní výpisky, které dosud čekají na finalizaci. Takovým případem může být charakteristika oboru **muzeologie** (s. 33): „věda, která zkoumá vztah mezi člověkem a realitou, kterou může být sběratelství, ochrana a dokumentace předmětů. Nauka o muzeích. Definování pojmu je klíčové pro pochopení a rámcové začlenění obsahu diplomové práce zaměřené na *Možnosti a metody 3D digitalizace na příkladu muzejních sbírkových předmětů*. Muzeologie je vědní disciplínou, která se zabývá studiem muzeí, jejich rolí, funkcí a vztahem ke kulturnímu dědictví. Přesné pochopení tohoto termínu poskytuje teoretický rámec a kontext pro celkový výzkum.“ K homogenitě textu a opakujícím se informacím mám výhrady také např. na s. 10, 22 či 30.

2. Přesnost definic a stylistické neobratnosti ve vztahu k porozumění odborným informacím

Autor pozoruhodně konstatuje o pojmu **Digital Heritage**, že jej lze „volně“ přeložit jako **digitální dědictví** (s. 13). Tápů, jak by mohl v takovém případě vypadat překlad přesný. Jistě se mohou hodit i informace, že „Moderní technologie jako jsou počítače, chytré telefony nebo tablety, představují klíčové technologie dnešního digitálního světa a digitalizovaná data jsou jeho nedílnou součástí“ (s. 14) nebo že „Současný stav digitalizace v muzeích a dalších paměťových institucích, jako jsou archivy, muzea nebo knihovny je takový, že zdaleka nedosahují v digitalizaci takového pokroku jako některé další subjekty“ (s. 35).

Za ocitování stojí autorova replika na otázku, které si sám pokládá na s. 31, totiž „jak 3D digitalizace může ovlivnit formy a efektivitu muzejní expozice, a jak tato nová technologie může přinést inovace do prezentace kulturního dědictví veřejnosti“? „**3D digitalizace může ovlivnit formy a efektivitu muzejní expozice několika způsoby, což je odpovědí na výše uvedenou otázku.**“ U takto pojaté repliky zřejmě nepřekvapí odkaz na poznámku pod čarou, připojenou na konci odstavce: **Cloudová úložiště pomůžou se zálohováním telefonu i sdílením obsahu. Appleking.cz.**

Dosud jsem netušil, že Univerzita Hradec Králové je **státní příspěvkovou organizací** („Vztahuje se například na Univerzitu Hradec Králové a další příspěvkové organizace státu“, s. 43).

3. Výběr relevantních informací a odkazů pro odborný text

Jakou relevanci má v diplomové práci na téma digitalizace reklamní informace o firmě vyrábějící hračky? „Všechny výrobky KOVAP jsou **pečlivě** ručně vyráběny **s důrazem na kvalitu** a dlouhou životnost. Jsou **ekologicky šetrné** a **nesou certifikát BEZPEČNÉ HRAČKY, což je činí skvělými dárky** pro děti i dospělé a **populárními tradičními suvenýry** z České republiky“ (s. 47, tučně vyznačil SBK, velká písmena autor práce).

Jinou ukázkou okruhu tematizujícího relevantnost údajů může být využití zprávy novinového typu na téma, kdo bude financovat konkrétní procenta nákladů v digitalizačních projektech („přičemž Královéhradecký kraj by měl **financovat 21 % nákladů**“, s. 20). Údajná následná citace z výroční zprávy Muzea východních Čech v Hradci Králové je pak převzata ze stránky www.kurzy.cz! Podobně („přiměřeně“) dokládá diplomant využívání 3D digitalizace ve zmíněném muzeu, a to na základě odkazu na vypsání konkurzu v muzeu ze stránky culturenet.cz.

Co se týká struktury práce, váhám nad pořadím kapitol (např. „3 Právní aspekty digitalizace v muzeích a dalších paměťových institucích“, „4 Sběrka hraček Náchodského muzea“, „5 Vymezení cílů a metod výzkumu diplomové práce“), kde konkrétní kapitola o zpracovávané náhodské sbírce možná poněkud neorganicky vstupuje do kapitol obecných. Pro pořádek připomínám, že pojem „náhodské muzeum“ bývá zvykem psát s malým počátečním písmenem, jelikož nejde o oficiální název instituce. Možnost hierarchické záměny platí i vnitřní struktury jednotlivých kapitol práce. Konkrétně v kapitole 2: „**Aktuální stav**

digitalizace v paměťových institucích“ je zařazena názvem daleko širěji vymezená podkapitola „**Současný stav 3D digitalizace v České republice a v zahraničí**“.

Oddíl Prameny a literatura doporučuji dále členit, případně i zvážit způsob práce s hlavními názvy citovaných odkazů. Příklad za další: „**ČESKO. fragment #f6701637** zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů“, který se v podobě ČESKO etc. (např. „ČESKO. Zákon...“) v seznamu opakuje hned pětkrát.

Z formální a jazykové stránky upozorňuji na překlepy, občasné chyby v interpunkci a časté používání anglické formy uvozovek. K zhodnocení práce s prameny a literaturou konstatuji, že poznámky pod čarou mají různou podobu, často jsou nepřesné, nejednoznačné či nepřiměřené, kdy neplní svou funkci. Např. na s. 11 jsou čtyři kvalifikační práce citovány pokaždé s jinou dílčí formou a údaji, užívá se různých zkratk stránkování (s./str., srov. s. 37), nesystematicky se užívá údajů jako ISBN, ISSN, počet stran publikace apod. Nevím, jak čtenáři poslouží na s. 28 v poznámkovém aparátu odkaz na uložení souboru v autorově počítači (file:///C:/Users/zilvaja1/Downloads/ASSS-Metodicky_navod_c_2-2022_pro_akreditaci_digitalniho_archivu-1.pdf). Jde o metodický návod Ministerstva vnitra, lépe tedy odkázat na on-line uložení u vydavatele. Práce chvályhodně obsahuje seznam příloh, jejich zdroj by bylo žádoucí neuvádět selektivně, ale ve všech případech.

Celkové posouzení práce a zdůvodnění hodnocení:

Nakolik mohu posoudit, autor na základě shromážděných informací předložil tu více, tu méně přesnou příručku pojmů souvisejících s 3D digitalizací kulturního dědictví se zaměřením na muzejní sbírky. Teoretická část se jeví poněkud vynuceně, jako text sestavený z povinnosti, kde může být obtížné rozpoznávat tvůrčí výsledky. Byla odvedena i „praktická“ část práce s digitalizací, která ale není předmětem tohoto posudku.

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a její hodnocení ponechávám na výsledku obhajoby.

PhDr. Sixtus Bolom-Kotari, Ph.D.

V Třeběchovicích pod Orebem dne 12. ledna 2024